

PRIMJER DOBRE PRAKSE 7, 8, 9

odnosi se na 3 sata po 60 min rada u literarnoj skupini pod nazivom

(Ne) pišem pisma i spomenare

Autor: Jasminka Vrban

Cilj:

- uputiti u pisanje pisma kao oblika komunikacije ,ali i iskazivanje intimnih osjećaja
- pisati pismo
- izraditi spomenar (spomen na radionice)
- proučiti strukturu spomenara
- usporediti web spomenare sa "starim" spomenarima

Potreban materijal: papiri (A4,A3), hamer, papiri u boji, olovke (kemijske, u boji), mape za radove, radni listići za učenike (zadatci - vrste riječi i smjernice za rad), kutija za cipele – poštanski sandučić

Literatura:

- Eberly,Sheryl. 2012. *Bonton za djecu i mlade: 365 pravila lijepog ponašanja kroz igru i zabavu*. V.B.Z. Zagreb.
- Horvat,Jasna. Vrkljan,Irena. 2008. *Pismo u pismu*. Naklada Ljevak. Zagreb.
- Klepac, Jadranka. 2016. *Spomenar*. Naklada Ljevak. Zagreb.
- Pavličić,Pavao. 1995. *Rukoljub: Pisma slavnim ženama*. Slon. Zagreb.
- Rogošić, Mirko. 1984. *Ljubavna pisma hrvatskih književnika*. Stvarnost. Zagreb.
- Winebrenner, Susan. 2016. *Želim znati više*. Naklada Kosinj. Zagreb.

1. sat (60 min)

Uvod:

Pismo je najstariji kratki pisani oblik komunikacije među ljudima. U početku se javlja samo kao oblik komunikacije čovjeka s čovjekom, a kasnije ga nalazimo kao dio književnog djela. Pismo je kroz povijest bilo popularno i pisalo se često. Pisalo se rukom, slalo se kao svitak, a zatim u omotnici.

Često su omotnice nosile određenu boju i predstavljale pošiljatelja pisma. U prošlom su se stoljeću službena pisma slala u plavoj ili žutoj omotnici i najčešće su nosila neku službenu obavijest. Ako je netko primio ružičasto, šareno i mirisno, ono je bilo namijenjeno nekoj posebno dragoj osobi. Osobna pisma nosila su subjektivnost i iskrenost. Pišući pismo, pazilo se na rukopis, na izraz, željelo se pokazati i izgledom i riječima koliko nam je stalo do osobe kojoj pišemo. Danas više ne pišemo pisma rukom, ne spremamo ih u omotnicu, ne vodimo računa o rukopisu. Pisma šaljemo putem elektroničke pošte.

Spomenari su posebne bilježnice koje su djeci služile za čuvanje uspomena. Putem spomenara djeca su ostvarivala kontakt s vršnjacima, a stihovi i sličice i koje su se pojavljivale u spomenarima prenosile su se s generacije na generaciju. Iz spomenara se moglo vidjeti kako funkcionira grupa, tko je čiji prijatelj, tko koga voli...

Spomenari su govorili o budućnosti koja ih čeka. Teoretičari književnosti smatraju da su spomenari dječje stvaralaštvo. Oni ni danas nisu nestali, samo su dobili novi oblik pa možete pronaći web spomenare.

Način realizacije:

1. aktivnost : (Ne) pišem pismo i spomenar (60 min)

Na kraju prethodne, 12. radionice, učenicima smo zadali istraživački rad u paru. U obliku ankete/upitnika/intervjua ispitati osobe u svojoj okolini (članove obitelji, rodbinu, prijatelje, učitelje, poštara i sl.) trebaju ispitati pišu li osobe pisma / jesu li ih ikada nekome napisali / kada su obično pisali / što misle zašto se danas tako malo pišu i sl.

Druga inačica: pronaći na internetskim/mrežnim stranicama *Pismo indijanskog poglavice Seattlea* i u obliku pisma (kao da odgovaraju poglavici) iznijeti osjećaje i proživljenost redaka u pismu.

Treća inačica: pronaći knjige *Pismo u pismu*, *Rukoljub* i *Ljubavna pisma hrvatskih književnika* (pročitati, odabrati najdojmljivije i predstaviti ih razredu)

Četvrta inačica: pitati članove obitelji/prijatelje/rodbinu/učitelje jesu li ikada imali spomenar; ponijeti na sat/radionicu (npr. bakin ako ga ima); istražiti kako se piše spomenar

Peta inačica: pronaći i pročitati knjigu Jadranke Klepac *Spomenar*; predstaviti knjigu skupini i potaknuti ih na čitanje te pisanje spomenara (budući da je u toj knjizi upravo pisanje i imanje spomenara nositelj snažne životne pouke).

2. sat (60 min)

1. aktivnost: Imaš poštu! (40 min)

Učitelj u prethodno izrađenom poštanskom sandučiću (kartonska kutija za cipele/tenisice) stavi dijelove izabranih pisama i naslovi na svakog pojedinog učenika. Učenici otvaraju pisma, osjećaju pri tome uzbuđenje i unoseći se u atmosferu iščekivanja i otkrivanja sadržaja pisma. Kada ga pročitaju, učenici trebaju odgovoriti pismom. Učenike treba upozoriti i poticati na lijepo i čitko pisanje kao odnos poštovanja prema osobi koja ga čita. Ukoliko učenici izraze želju, mogu i napisati pismo na računalu. Napisano pismo spremaju u omotnicu i predaju ga učitelju-poštaru.

Druga inačica: učenici iz poštanskog sandučića izvlače karticu na kojoj se nalazi osoba/institucija/mjesto/grad/ kojem trebaju napisati pismo. Također, na poleđini kartice piše i s kojim ciljem pišu pismo.

Treća inačica: učenici pišu pismo sebi u budućnosti.

2. aktivnost: Čitanje pisama (20 min)

Zajedničko čitanje pisama i komentari. Evaluiramo.

3. sat (60 min)

1. aktivnost: Naš spomen(ar) na 1. godinu u *Literarnoj stvaraonici* (60 min)

Učitelj podijeli radni materijal (A3, A4 papire, papire u boji, kemijske, olovke i slično) i kaže učenicima da likovno i tekstualno uredi naslovnu stranicu svoga spomenara.

Potom ispišu stihove, lijepe misli te crteže jedni drugima da im to uistinu bude spomen(ar) protekle godine druženja, rada i kreativnoga stvaranja.

Učenici međusobno razmjenjuju spomenare. Cilj je da se svako dijete potpiše, napiše ili nacрта u svačiji spomenar.

2. aktivnost: Izložba našeg spomenara! – u holu

U papirima, složenima poput bilježnice, probuše se dvije rupice, provuku lijepe ukrasne trakice kako bi se spomenar mogao listati. Učenici izlože svoje spomenare i svi obilazimo i komentiramo. Razgledaju spomenare svojih baka i majki koje su donijeli na radionicu te uspoređuju s vlastitim spomenarom.